

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelju v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 3. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 7.

V Mariboru, dne 12. februarja 1903.

Tečaj XXXVII.

Nemško uradovanje na Spod. Štajerskem.

Dan za dnevom moramo gledati, kako se pri vseh uradih na Spod. Štajerskem zapostavlja naš mili materni jezik, a na njegovo mesto se vriva blažena nemščina. Nehote se moramo vprašati, kaj je temu krivo, zakaj se z nami ne postopa tako, kakor se postopa z drugimi narodnostmi?

Na to imamo le en odgovor: Ker se ne zavedamo svojih pravic.

Da se moremo zavedati svojih pravic, je najprej treba, da jih poznamo. In ravno v tem oziru sem našel popolnoma kriva mnenja razširjena, in to ravno med razumniki. Zatorej se mi zdi umestno, da opozorim na § 19. držav. osnovnega zakona z dne 21. dec. 1867 št. 142 d. z., kateri določuje: »Vsa narodna plemena države so enakopravna, in vsako narodno pleme ima nedotakljivo pravico na obvarovanje in gojenje svoje narodnosti in svojega jezika. — Pripoznava se enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradu in v javnem življenju.«

Po prvem odstavku tega paragrafa imamo torej mi Slovenci nedotakljivo pravico na obvarovanje in gojenje svoje narodnosti in svojega jezika. Kar se razumeva pod tem »obvarovanjem in gojenjem« nam pove drugi odstavek, češ, da se priznava enakopravnost našega jezika v šoli, v uradu in v javnem življenju. Vsak Slovenec je torej opravičen zahtevati, da se z njim uraduje slovensko,

ne glede na to, [da li dotična oblast ve o njem, da zna nemški ali ne. To pravico imamo vsi Slovenci, omikani in neomikani, gospoda in kmetje. Da se ta pravica tudi izvršuje, je odvisno samo od nas. Imamo torej tudi pravico zahtevati, da se z nami dopisuje le slovenski in smo opravičeni vsak dopis v neslovenskem jeziku povrniti, brez ozira na to, da li naslovnik zna nemški ali pa ne. Ako bi se te pravice vsi zavedali, ako bi vsi storili svojo narodno dolžnost in povsod ter vsikdar zahtevali, da se z njimi uraduje in dopisuje le v slovenskem jeziku, potem bi tudi oblastva začela drugače postopati proti nam, začela bi Slovence spoštovati — a jih ne prezirati, kakor se sedaj, žalibog, vsak dan dogaja.

Ko bode zopet vsak nemški dopis romal nazaj, od koder je prišel, potem bodo tudi za nas napočili boljši dnevi, potem bomo doživeli, da se naš jezik ne bode rabil samo za kmeta, ampak da bode imel isto veljavo, katere mu je zajamčena v državnem osnovnem zakonu.

Da je to treba še posebej poudarjati, je najboljši dokaz, kako daleč smo še zadaj v primeru z drugimi narodnostmi. Nemci n. pr. so postali tako predrzni, da zahtevajo tudi na slovenskih tleh za se ne samo take uradnike, kateri znajo nemški, ampak take, kateri so tudi navdušeni Nemci in ki poma-gajo pravljati Nemčiji pot do Jadranskega morja. Ako so ti tako predrzni, potem pač tudi mi smemo zahtevati vsaj to, da se z nami na naših tleh uraduje slovenski. To je tako skromen in tako sam ob sebi umljiv

zahtev — in vendar si niti tega ne upamo dosledno zastopati.]

Ako hočemo, da se ne bode že čez 100 let pisalo, da so tudi na Štajerskem enkrat živeli Slovenci, potem moramo drugače začeti. Vsaj teh malih pravic, katere nam je zajamčila naši narodnosti nasprotna vlada, se moramo zavedati in z vso doslednostjo posluževati, ako hočemo, da ne pademo v grob, katerega nam kopljejo naši nasprotniki.

Torej na delo!

Nemiri na Balkanu.

Da pride do vojske, za to najbolj skrbijo Turki sami s svojim nečloveškim, grozovitim ravnanjem v Makedoniji, odkoder nam prihajajo strašna poročila.

V Godlerem in Bačerem so vojaki umorili sedem kristjanov; trupla so strahovito razmesarjena. Tri zverine so policijski komisarji Abedin, Ejub in Mustafa Pehlivan Runeto. Zdaj hodijo z oboroženimi četami okoli in pobirajo Makedoncem orožje. Kar počen-jajo pri tem, je skoro neverjetno. Udrli so v hiso Vare Petrove v Dobrinistu. Posilil jo je Abedin in izročil tridesetim vojakom, ki so jo skrunili, da je izgubila zavest. Isto se je zgodilo drugi dan z Lenko Damianovo in Marijo Kozarovo. Mnogo moških so z vrmi zvezali in topli, dokler se niso odkupili z denarjem. Potem so onečastili mnogo žensk, prizanesli niso niti nosečim, nekaterim so se zobe izbili. Ejub, Abedin in Mustafa Pehli-

Listek.

Spodnji in Gornji.

Povest iz kmečkega življenja — Prevel I. Vuk.

(Dalje.)

»In jaz pojdem k tvojemu očetu in mu rečem: Marica naj bo moja; jaz jo želim za ženo in tudi ona je s tem zadovoljna. Ako ima potem kdo kaj zoper to — potem pa naj le pride!«

»Oče ne dovoli.«

»On se bo že udal, ko bo videl, da mu vse zoperstavljanje ne pomaga nič.«

»Da, on morebiti že — ko bi drugih ne bilo. Oni so se mu zagrozili — oh, Jurij, ne upam si niti povedati, kaj so mu obljubili, če bo s teboj držal. In tebe — ne, ne! Tega ti ne morem privoščiti, Jurij, in ljubo se je oklenila njegove krepke desnice, kakor tanka trta močnega stebra.

»E, kaj še! Kaj mi neki morejo storiti? Ali še jih naj enkrat premeljem?«

»O, sedaj bo vse drugače šlo. Oni čakajo le na priložnost, Jurij, da ti povrnejo, kar si jim storil. Jurij, prosim te, ne daj jim te priložnosti — to me tako skrbi in muči!«

In solze stopijo lepi deklici v oči.

»Toraj, Marica; ali hočeš, da te pozabim?«

Marica zmiga z ramami, kakor tisti, ki je v obupnosti in ne vé, kaj bi storil.

»Ali mi nisi nič dobra? Glej, Marica, jaz te imam pa tako rad, in bi te tudi imel, če bi bil celi svet zoper to.«

Nežno mu poda Marica roko, katero je pritisnil na srce. Potem se je poslovil od dekleta in se napotil po stranski poti, ki je peljala okrog vasi, proti domu.

In vendar ni ostal neopažen.

»Razbijač« je s svojimi tremi prijatelji stopil ravnokar iz gostilne, ko se je poslav-ljal Jurij od Marice. Marica je morala mimo njih. Srce ji je močno bilo in sramežljiva rudečica udarila ji je v obraz, ko je sprevidela, da ji hočejo zastopiti pot.

»Prav lepo, gospica Marica!« reče pogr-ljivo »Razbijač« ter še posebno povdari besedo gospica.

»Tako torej stoji pri nas!« zakliče Vinc in rudeči Hanza še pristavi: »Gospa Korenova hoče biti! No počakaj — tukaj ti pa potisnemo zapah.«

»Pustite me mimo! Kaj vas to briga, kaj jaz delam!«

»Kaj nas briga? Tako daleč je že prišlo, da hočeš svoje ljudi pustiti in hoditi z našimi sovražniki? Sram te bodi, Marica! Fej, vrati!« In vsi trije ponovijo: »Fej, vrati!«

ter pluvajo pred njo, ki je globoko užaljena odhitela mimo fantov domov.

Jurij pa je stopal poln veselja proti domu, in se radostil, da je všeč lepemu dekletu. Pa sprevidel je tudi, da je sam preslab, da bi se zoperstavljal vsem zaprekam, posebno pa njenemu očetu. Zdelo se mu je torej potrebno, priti tej stvari kakor najprej mogoče do dna. Pri kmetih je navada, osebne pa tudi denarne zadeve, sploh vse, kar ne spada k navadnemu gospodarstvu, opraviti in rešiti v nedeljo po službi božji. In Jurij je sklenil, da gre v nedeljo k županu in ga poprosi za Maričino roko.

Kdo popiše njegovo začudenje, ko mu pride župan najprijazneje, kot navadno, nasproti in ko zve, zakaj je prišel, obžaluje, da je prišel prepozno, ker jo je že obljubil Marvenovemu Leopoldu.

Torej »Razbijaču« je bila obljubljena Marica.

»In Marica?« vpraša po kratkem molku.

»Ta mora storiti, kar oče hoče!«

»Oče pa nima nobene pravice siliti svoje hčere k spolnitvi njegove volje, kjer se gre za srečo.«

»Da, to je ravno, dragi Koren!« odvrne župan. »Ker jaz hočem, da bo moja hči srečna, in to bo, ako se omoži z mladeničem s Spodnje vasi. Ali si morebiti mislite, da